

Hans Urs von Balthasar

Odgovor vere

SLOVENSKI PREVOD
Anton Štrukelj

salve

VSEBINA

KRŠČANSTVO IN SVETOVNE RELIGIJE

1. Obe hemisferi 7
2. Tri »Abrahamove religije« 11
3. Krščanstva 16
4. Naproti religiji človeštva? 18

»ALI SE MOJA VERA TIČE CERKVE?«

1. Predigra 23
2. Med potjo, nekaj mesecev pozneje 26
3. Korak naprej 29
4. Pri stvari 31

SVETO PISMO

1. Kakšna knjiga! 38
2. Modrostne knjige, »Božja nespamet« 38
3. »Kar je nespametno pri Bogu, je modrejše od ljudi«
(1 Kor 1,25) 40
4. Ali je Sveto pismo »Božja beseda«? 41
5. Božja beseda v človeških besedah 42
6. Komu pripada Sveto pismo? 43
7. »Stara« in »Nova« zaveza? 44
8. O pravilnem ravnanju s Svetim pismom 46
9. Samorazvidnost in cerkvenost Svetega pisma 48
10. Dve razsežnosti branja 50

BOG IN TRPLJENJE

- I. Človeški poskusi 55
  1. Defetizem 56
  2. Upor 56

3. Spoprijemanje	58
II. V luči krščanstva.....	60
1. Brez teorije.....	60
2. Božje delovanje.....	62
3. Edinstvenost tega delovanja.....	64
4. Akcija in pasijon	65
5. Bog in trpljenje	68

MOLITEV

1. Kdo sem?	71
2. Dve skušnjavi in njuno premaganje.....	76
3. Molitev v poslanstvu.....	80
4. »Vse, za kar v mojem imenu prosite, bom storil«	83
5. »Ko bi ti poznala Božji dar!«.....	85

EVHARISTIJA – DAR LJUBEZNI

1. Posnetki ljubezni – in njen izvornik	89
2. Ljubezen – do skrajnosti	93
3. Svatbena gostija: kdo je povabljen, kdo vabi?.....	95
4. Daril si ne jemljemo sami	98
5. Najbolj neznatno je najbolj dragoceno	100
6. Vse je dar	102

HODIM ZA JEZUSOM – UBOG, NEPOROČEN, POKOREN

1. Novo obzorje	104
2. Človeški temelj	106
3. Kako Jezus utemeljuje svojo zahtevo?	108
4. Oblike življenja evangeljskih »svétov«	111
5. Ugovori	113
6. O bojzani in pogumu, da se vežemo za vse življenje	116

POKLICANOST.....	120
------------------	-----

BOG IN TRPLJENJE

VPRAŠANJE

Človeka gotovo najbolj teži to vprašanje: kako more Bog, če obstaja, dopuščati strašno trpljenje sveta in ga gledati, medtem ko se že stoletja in tisočletja nenehno dogaja? Človeštvo je vsak možen odgovor že neštetokrat poslušalo in ga spričo teže vprašanja vedno znova spoznalo za prelahkega ter ga zavrglo. To vprašanje je kakor odprta, smrtna rana, za katero ni nobenega zdravila. Toda če ni zdravila, ali naj človek ne išče vsaj blažila? To vsi nenehno delamo. Preiskati bo treba, ali in koliko ta blažila zadostujejo. Mnoga blažila ponujajo naokoli in nekateri jih pohlepno sprejemajo; ker pa ni ozdravljenja za celoto, jih puščajo veljati vsaj kot začasno rešitev. Pozorno si bomo morali v podrobnostih ogledati meje te človeške lekarne.

Onkraj vseh človeških zdravil Bog v Jezusu Kristusu daje svoje zdravilo, različno od vseh drugih. Prav tako bo treba preudariti, ali je to zdravilo priporočljivo in se more obnesti. A celo če bi bilo zdravilo najbolj sprejemljivo: ali ne ostaja za tem še vedno začetno vprašanje: kako se more Bog – in prav zdaj domnevno dobrotljivi Bog Jezusa Kristusa – sprijazniti s to neizmernostjo človeškega in svetnega trpljenja? Ali ga to ne zaduši? Ali ni vprašanje, ki vpije do nebes, glasnejše kakor vsak odgovor, ki ga lahko pričakujemo od tam?

I. Človeški poskusi

Drevo bolečin je neskončno razvejeno. Že v svojih koreninah: človeško trpljenje je namreč globoko povezano s trpljenjem živali, ki preganjajo druga drugo in živijo od tega, da se

med seboj jedo. Živali se bojujejo za svoj obstoj in končno vedno enkrat podležejo: sovražniku, bolezni, starosti, smrti. »Stvarstvo je podvrženo ničevosti« (Rim 8,20), zlasti če se hoče ohranjati, kaj šele »razvijati«. Človek v moči svoje zavesti podeduje in pogloblja to bolečino narave, pa naj izbruhne od zunaj kot elementarna katastrofa ali od znotraj iz njegovega slabotnega organizma, naj bo fizično kot stradanje in hiranje ali duhovno kot izkušnja sovraštva, osamljenosti, obupanosti nad smislom bivanja. Razumemo tiste svetovne nazore, ki vse ugodje in veselje razlagajo kot (morda varljivo) lupino, bolečino pa kot resnično nosilni temelj obstoja sveta. Kdor bi hotel odvrniti pogled od tega, mora vendarle videti pred seboj svoj gotovi konec in tako preživljati »vse svoje življenje v suženjskem izgnanstvu smrtnega strahu« (Heb 2,15). Kakšno stališče človek lahko zavzame do trpljenja? Trojno.

1. Defetizem

To dejansko pomeni »svobodno smrt«, kar so prej imenovali »samomor«. Človek kapitulira spričo nesprejemljive premoči trpljenja. V domnevi, da se ga s tem znebi. Kaj pa, če se to ne bi zgodilo? Če bi obstajalo ponovno rojstvo (kot kazen za to)? Če bi v hrepeneče spanje »prišle povsem nezaželene sanje« »v neodkriti deželi; iz njenega okrožja se ne vrne noben popotnik«, kakor tuhta Hamlet. Večina samomorilcev ne misli tako daleč. Vidijo le sedanji trenutek, vidijo tudi le sami sebe – in prepuščajo drugim, da še naprej trpijo. Rešitev je egoistična.

2. Upor

Človeku, ki se je upiral trpljenju – že antika je poznala take puntarje –, so danes postavili visoke spomenike. Vprašanje je samo, proti komu se upira. Redko proti Bogu, kajti večinoma

je človek dovolj pameten za uvid, da je okrutni Bog sam v sebi protislovje. Torej vstaja zoper nikogar, vstaja zaradi samega sebe kot znamenje človeške veličine. Toda ali se puntanje ne razblini v prazno, ker ni nikogar, da bi ga zaznal? Sigmund Freud, ki je v svojih zadnjih letih trpel neizrekljive bolečine, piše v nekem pismu: »Ker sem v globini svojega srca neveren, ne morem nikogar obdolževati in vem, da nikjer ne moreš vložiti tožbe.« Nato pa vendar doda: »Tudi če moja kljubovalnost ostaja nema, vendarle ostaja kljubovalnost.« Tako »uporniški človek« ve za svoje najgloblje protislovje.

Tu je težko umestiti budizem v vseh njegovih različicah: budizem je vstaja proti temu celotnemu (pojavnemu) svetu, ki ga je treba razkrinkati kot bolečino, a hkrati daje navodila, kako mu je mogoče ubežati – s tem je budizem na prehodu k tretjemu poskusu rešitve. Budizem iznajde tehniko, da bi ušli trpljenju; postopno in nato dokončno v potopitvi v nirvano. Kolikor je ta tehnika duhovne narave in zahteva strogo askezo, se od cenениh metod omamljanja (tantrizem – poznan predvsem kot joga –, dervištvo ali čisto preprosto droge) razlikuje v tem, da je etično neoporečna in nima odziva »mačka«. Toda če je teoretično na voljo vsem, pa morejo po tej poti hoditi samo izbranci. Zato tudi budizem ostaja egoističen: človek obrne hrbet temu v sebi neozdravljivem svetu in tako išče svoje odrešenje.

Večina poti, ki so jih ljudje iznašli in jih imenujejo »mistične«, gre v to smer. Vse te poti si zastavljajo za cilj popolno »poduhovljenje«, to se pravi odvrnitev od celotne vprašljivosti žalostnega stvarnega območja, povrhu pa še preseganje vase ujetega »jaza«, da bi onkraj omejene zavesti postali eno z nezavednim vesoljem.